

Hadsel kommune
Et hav av muligheter

Plan for overgang fra barnehage til skole/skolefritidsordning

Rev. våren 2020

*Innerst i alle voksne
sitter det et lite barn
som skal begynne på skolen i august
Janneken Øverland*

Innledning

Hensikten med denne rutinebeskrivelsen er å sikre at overgangen fra barnehage til skole blir så god som mulig. Å styrke sammenhengen mellom barnehage og skole er å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp som skal ivareta enkeltbarnets behov.

Gjennom gode rutiner skal vi sørge for at overgangen blir en positiv opplevelse for barnet og at familiene føler seg godt ivaretatt.

De samme rutinene må gjelde for alle uansett skolekrets og om barna kommer fra kommunal eller privat barnehage.

Mål /Hensikt

En trygg og god overgang handler om:

- At skolen er forberedt på hvilke erfaringer barna har med seg fra barnehagen.
- At barn og foreldre opplever overgangen som forutsigbar og vet hva de kan forvente seg når barnet begynner på skolen og i skolefritidsordningen.
- At det er god dialog som involverer foreldre, barnehage, skole og skolefritidsordning.

For barn som ikke går i barnehage i Hadsel våren før skolestart, må skolen invitere foresatte til dialog i forkant av skolestart for å innhente nødvendig informasjon. Dette avtales i forbindelse med innskriving.

Regelverk og rammebetingelser

Barnehageloven og opplæringsloven slår gjensidig fast at barnehage og skole og skolefritidsordning skal samarbeide til barnets beste. Men det er også vedtatt i lov at det er skolen som har hovedansvar for samarbeidet.

Barnehageloven § 2 a

Plikt til å samarbeide med skolen om overgangen fra barnehage til skole

Barnehagen skal samarbeide med skolen om barnas overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning, jf. opplæringslova § 13-5 og friskolelova § 5-5. Samarbeidet skal bidra til at barna får en trygg og god overgang.

Opplæringsloven § 13-5.

Plikt til å samarbeide med barnehagen om overgangen til skolen

Skolen skal samarbeide med barnehagen om barna sin overgang frå barnehage til skole og skolefritidsordning. Samarbeidet skal bidra til at barna får ein trygg og god overgang.

Skoleeigaren har hovudansvaret for samarbeidet og skal utarbeide ein plan for overgangen frå barnehage til skole og skolefritidsordning.

Tverrfaglig samarbeid med samtykke fra foresatte

For å kunne forstå et barn og dets families behov - og gi best mulig støtte - er det viktig med godt samarbeid mellom barn, foreldre og ansatte. Det er et felles ansvar å bidra til at skolen får nødvendig informasjon slik at overgangen blir trygg og god for barnet.

Alle barn og familier følges i oppveksten opp av helsestasjonen. Når barna starter i skolen overtar skolehelsetjenesten. Formålet til skolehelsetjenesten er, i samarbeid med skolen, å fremme elevenes helse, trivsel og læring og å øke deres helsekompetanse. Ved at skolehelsetjenesten deltar i overgangsmøter, vil det kunne legges til rette for tidlig innsats i skolen ved behov.

For at ansatte i ulike tjenesteområder skal kunne støtte barnet og deres familiesituasjon, må foresatte gi tillatelse til det. Tillatelsen gis gjennom en samtykkeerklæring.

Det er den eller de som har foreldreansvar for barnet som har rett til å samtykke på vegne av barnet, jf. barnelova kap 5. Det skriftlige samtykket skal sikre at dere som foreldre vet hvilke opplysninger som blir utvekslet.

For overgang fra barnehage til skole/skolefritidsordning gis dette samtykke som en del av oppsummering etter siste barne- og foreldresamtale før skolestart. Foresatte kan reserveres seg mot at informasjon deles med skole, SFO eller skolehelsetjenesten.

All informasjon om barnet håndteres som sensitiv informasjon, og skal kun deles med dem som har bruk for informasjonen.

Barns rett til medvirkning og rutinen

Rammeplanen sier: *Barns synspunkt skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.*

Med dette som utgangspunkt skal det i barnehagen settes i verk tiltak for å få tak i barnets egne tanker om det å starte i skolen og ev. SFO.

Dette gjør barnehagene gjennom sitt daglige arbeid, oppsummert for hvert enkelt barn i rutinen del A – barnesamtalen og dialog med foresatte.

- Barne- og foreldresamtale gjennomføres i barnehagen i forkant av møte med skolen. Utfylt skjema leveres fra barnehagen til skolen.

Barnet deltar i deler av samtalen med rett til å bli hørt om hva de forventer og tenker om å begynne på skolen/SFO.

- Pedagogisk leder i barnehagene deltar i overgangsmøter og informerer skolen og SFO om det skoleforberedende opplegget som har vært fulgt siste året før skolestart. Barneperspektivet skal være fremtredende i denne informasjonen.

- Skolene har felles holdning til at barnet skal være i fokus ved innskriving. Men det er store ulikheter mellom kommunens skoler, og opplegg må tilpasses lokale rammer og behov.

Barnas erfaring og ferdigheter ved skolestart

Barnehagens innhold skal bygge på et helhetlig læringssyn hvor omsorg og lek, fremme læring og danning er sentralt.

Sosial og språklig kompetanse og sju fagområder er viktige deler av barnehagens læringsmiljø.

Fagområdene «Kommunikasjon, språk og tekst», «Antall, rom og form» og «Kropp, bevegelse og helse» er fagområder som i stor grad er sammenfallende med skolens læringsmål.

Barnehagene og skolene har gjennom felles prosjektet «Språkløyper» (Språkløyper er en nasjonal strategi for språk, lesing og skriving igangsatt av Kunnskapsdepartementet) fokusert på rammer for læringsmiljø i barnehager og skoler.

Det siste året før skolestart

Lærere i småskolen har samlet noen ønsker om hva de tenker er viktig at barna øver på frem til skolestart:

- Øve på riktig blyantgrep.
- Øve på å klippe/holde saksa riktig.
- Øve på å bli sjølstendig både når det gjelder å kle på seg og do-gåing.
- Øve på å vente på tur.
- Øve på begreper (plassering, former, størrelser).
- Øve på å gjøre ferdig. Dette kan være både utholdenhetstrening og også trening i å arbeide innenfor en gitt tidsramme (holde tida).
- Øve på å tegne, ut fra egne ferdigheter og erfaringer.
- Øve på å bruke «innestemme».
- Sosial kompetanse, bli trygg i nye situasjoner.

Skoleforberedende opplegg i barnehagen

Barnehagene har egne skoleforberedende opplegg det siste året før skolestart. Det er forskjell mellom barnehagene hvordan dette arbeidet organiseres og hva innholdet er.

Men felles er at personalet skal ha et aktivt forhold til de ferdigheter og erfaringer som barna trenger for å bli trygge på og motiverte til å begynne på skole. Et ledd er samarbeid med skolen til å bli kjent med skolens fysiske bygg og områder før de slutter i barnehagen.

Rammeplanen sier:

- *De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen.*
- *Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen.*
- *Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.*
- *Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.*

Barn med særlige behov

For at barn med særlige behov skal oppleve overgangen til skole som trygg og god, kreves det særskilt oppmerksomhet fra skolen. For barn med store tilretteleggingsbehov skal overgang til skole planlegges i god tid, og starter allerede høsten siste barnehageår.

Det vil alltid være individuelt fokus for barn som har behov for tilrettelegging utover den universelle opplæringen (jf. Oppl.lov kap 10) skolen gir.

Utsatt eller fremskutt skolestart

Alle barn har rett og plikt til skolegang, og skal vanligvis starte på 1. klassetrinnet det kalenderåret det fyller 6 år. Foreldre kan søke om fremskutt eller utsatt skolestart innen 31.12.

Før søknad vurderes må det foreligge sakkyndig vurdering fra PPD.

For mer informasjon se egen rutine.

HUSK:

Dersom barnet får utsatt skolestarten, må foresatte også søke om forlenget barnehageplass innen 1. mars (ordinær frist for hovedopptak).

Rutine – oppgaver og ansvar

Plan for samarbeid i forbindelse med skolestart mellom foreldre, skole og barnehage.

Tid	Hva	Ansvar	Kommentar
Januar	<ul style="list-style-type: none"> Felles annonse om innskrivning til skolen. Brev til foreldre med informasjon om tid for innskrivning, info om innmelding og info om SFO sendes ut fra skolen. Barnehagene melder inn til skolen/skolene om barn de har som er skolestartere. Barnehagene melder til skole(r) om barn med spesielle behov. 	<p>Oppvekstsjef</p> <p>Skolen v/inspektør</p> <p>Styrer – frist 20.01</p> <p>Styrer</p>	<p>Sendes også barnehagene til orientering.</p> <p>Lister med navn på barn som skal begynne på skolen hentes fra Visma skole.</p> <p>Sikre at alle barn blir invitert til sin skole i henhold til plan.</p> <p>NB - med samtykke fra foresatte.</p>
Februar	<ul style="list-style-type: none"> Innskriving av nye elever. Barna får blyant og bok- og skolesekk? 	Rektor og inspektør	For barn som ikke har barnehageplass i kommunen, må skolen i dialog med foresatte forberede skolestart.
April	<ul style="list-style-type: none"> Ca. uke 17/18 skolebesøk <p>Grupper fra barnehagene inviteres til å besøke elevene på 1. trinn.</p>	Skolen v/inspektør og 1.klasseteamet.	Skolen inviterer til skolebesøk
Mai	<ul style="list-style-type: none"> Ca uke 19/20 Barnesamtaler 	Ped.leder barnehage	
Mai	<ul style="list-style-type: none"> Foreldresamtaler med skolestarterforeldre. 	Ped.leder barnehage	
Mai/juni	<ul style="list-style-type: none"> Ca uke 22/23 Overgangsmøter om enkeltbarn. 	<p>Skolen v/inspektør.</p> <p>Deltakere; Ped.leder, kontaktlærer, SFO-</p>	<p>Skolen kaller inn til overgangsmøter.</p> <p>Møtene holdes på skolene.</p>

	Barnehagene informerer også om det skoleforberedende opplegget de har hatt.	leder og skolehelsetjenesten	Info i trå med samtykke.
Uke 22-23 Mai/juni	<ul style="list-style-type: none"> Overgangsmøter for barn med spesielle behov. <p>Barn det er knyttet ekstra ressurser til som f.eks.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Spesialpedagogisk hjelp Flerspråklige barn Barn med andre hjelpetiltak 	<p>Skolen v/inspektør kaller inn</p> <p>Tverrfaglig samarbeid; Skole, bhg og PPD.</p> <p>Helsestasjon/skolehelsetjenesten, ergo/fysio invit. til overgangsmøtet der det er hensiktsmessig.</p> <p>SFO deltar dersom barnet skal ha SFO plass.</p>	Barnehagene avklarer med foresatte om særskilt informasjon skolen bør ha, eks. knyttet til barnevern, helsestasjon flerspråklige barns behov.
Juni	<ul style="list-style-type: none"> Foreldremøte for høstens 1.klasse Brev til heimen med klasselister og navn på kontaktlærer 	<p>Skolens adm., kontaktlærerne og SFO-leder.</p> <p>Inspektør</p>	Diverse informasjon. Utdeling av skolesekker?
Juni	<ul style="list-style-type: none"> Informasjon om oppstart og innhold i SFO sendes skolestartere SFO-besøk for barn som startet i SFO før skolestart SFO besøk for barn med særskilte behov for å bli ekstra godt kjent med SFO/skole. 	<p>SFO-leder</p> <p>SFO-leder Ped.leder</p> <p>SFO-leder Ped.leder Spes.ped</p>	Ved behov Avtales individuelt
August	<ul style="list-style-type: none"> Oppstart og plan for velkomst av barn som er nye på SFO 	SFO-leder	1. august starter nytt SFO år
August	<ul style="list-style-type: none"> Oppmøte første skoledag annonseres og settes på kommunens hjemmeside/FB Velkomstbrev før første skoledag. 	<p>Oppvekstsjefen</p> <p>Inspektør</p>	Tid og sted for oppmøte, evt annet.

september /oktober	<ul style="list-style-type: none"> • Foreldremøte hver høst med skolestarterforeldre for å informere om året som kommer og rutiner/ansvar i forbindelse med skolestart. • 	Styrer	
Innen 30. september	<ul style="list-style-type: none"> • Overgangsmøter for kommende skoleår for enkeltbarn med <u>omfattende</u> behov. <p>Særlig obs der det er/kan være behov for særlige tiltak, investering m.m.</p>	Styrer, evt helsestasjon og andre med koordineringsansvar	<p>Tidlig tilmelding for best mulig planlegging, herunder økonomiplanlegging.</p> <p>Info i trå med samtykke.</p>
Siste halvdel oktober – uka rett etter høstferie	<ul style="list-style-type: none"> • Gjenbesøk til barnehager <p>Hensikt: Pedagogisk læringsarena – skal være nyttig for barna, og gi informasjon og kunnskap for skolens ansatte om «livet i bhg'er»</p>	<p>Rektorer SFO-leder og kontaktlærere</p> <p>(NB – til denne revisjon: eget møte for avklaring av praktiske rammer og forventinger bør settes opp våren 2020</p>	<p>Førsteklassingene drar på gjenbesøk til «sin» barnehage.</p> <p>Barn som ikke har vært i barnehage i Hadsel må sikres å følge med til en venns bhg.</p> <p>Fra høst 2020; flyttes fra SFO-tid til i skoletid, f.eks turdag.</p>
31.12	<ul style="list-style-type: none"> • Frist for å søke fremskutt eller utsatt skolestart 	Foresatte	Se egen rutine

Overgangsmøter for skolestart

Navn barn: _____

Overgang fra _____ barnehage til _____ skole

Skal barnet ha SFO-plass ja__ nei__ Oppstart før skolestart? Ja__ nei__

- Dette skjemaet fylles ut av barnehagen og foresatte i samarbeid med barnet våren før skolestart. Barnehagen tar med det utfylte skjemaet til møte mellom barnehagen og SFO/skolen om de nye elevene på 1. trinn. Utfylt skjema leveres til skolen.
- Hensikten med skjemaet er at foresatte skal være trygg på at skolen får den informasjon om barnet som de mener er viktig, og at skolen er godt forberedt på å ta imot hver enkelt elev. Måler er å se barnet og gjøre det best mulig i stand til å mestre skolehverdagen.

Del A: Barnesamtale før skolestart. (Still spørsmål som fortell, hva tenker du, hvordan... Speil barnets tanker for å utdype: når du sier... hva tenker du da?)

Dette vil jeg at skolen skal vite om meg:

Hvordan tror du det blir å begynne på skolen (fortell... hva tenker du...) Er det noe du vil jeg skal si til den nye læreren din eller til de voksne på SFO? Er det noen du leker mer med enn andre, er det noen som går på skolen du kjenner (og som du vil leke med i friminuttene)?

Hvordan jeg tror det blir å begynne på skolen/SFO

Hva ser du frem til å lære på skolen? Hva ønsker du å lære? Hva skal du gjøre der? Hva gleder du deg til eller er det noe du er redd for eller synes er skummelt? Hva lurer du på? Er det noe du får vondt i magen av når du tenker på det?

Dette liker jeg å gjøre: lese, pusle, tegne, utforske, spille fotball, sykle, leke i sandkassen, være ute i barnehagen, være på tur, være inne, leke med...

Del B: Samtale med foreldre om barnet

Barnet skal oppleve kontinuitet, mestring og god sammenheng i læringsløpet.

Sosialt samspill	Hvordan fungerer barnet i lek (alene, sammen med andre), styrte aktiviteter, tar barnet kontakt med andre barn, tar barnet kontakt med voksen, ber om hjelp, støtte?
Vennskap	Har barnet (en/flere) bestevenn som skal begynne på skolen eller som allerede går på skolen? Strategi for å skaffe/beholde venner? Tar initiativ til lek?
Språkutvikling Dersom flerspråklig - se egen kartlegging	
Motorikk	
Utfordringer	Strever barnet med noe? Situasjoner der barnet trenger ekstra omsorg, støtte, tilrettelegging?
Positive ferdigheter	Interesser for lesing, skriving, matematikk? Interesser, sterke sider.
Barnet lærer best når...	
Selvstendighet	Forstår kollektive beskjeder, kler på seg yttertøy selv, går på do alene m.m.
Søsken på skolen?	
Annen informasjon foresatte ønsker at skolen skal vite om.	Spesielle forhold hos barnet (f.eks helse, allergier) eller i familien som skolen bør kjenne. Ev. avklare om informasjon skal videreformidles av foresatte selv.

Samtykkeerklæring i forbindelse med overgang barnehage - skole:

Foresatte gir med dette samtykke til at denne informasjon overføres til overgangsmøte skole til skole SFO helsestasjon (sett kryss hvem samtykket gjelder for)

Sted/dato: _____

Underskrift foresatt(e): _____

Del C – Barnehagens informasjon om hvordan de har gjennomført språkarbeid (tipsark) - denne del sendes i kopi til sektor oppvekst

Hvordan er skolegruppe aktivitet lagt opp. Gruppestørrelse, frekvens, arbeidsmetode	
Hvilke Språkløypepakker gjennomgått?	
Refleksjon rundt tema, skoleforberedelse, og si noe om hva dere legger i det.	
Hva er med barnehagens perspektiv viktigst i overgangen mellom bhg og skole	
Metodikk for aktiviteter knyttet til kommunikasjon, språk og tekst; begynneropplæring lese/skrive (f. eks dialogisk lesning, skrivedans), Hvordan har bhg jobbet med begrepsinnlæring?	
Helsefremmende barnehage – hvilke vaner og rutiner kjenner barnegruppa til i denne sammenheng (kropp, bevegelse, mat og helse)	
Hvilke aktiviteter/erfaring har barna knyttet til fagområdet Antall rom og form	
Andre forhold barnehagen vi trekke frem som positivt skoleforberedende tiltak	